

A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
végzése

Az ügy száma: Gfv.VI.30.398/2023/11.

A tanács tagjai: Dr. Simonné dr. Gombos Katalin a tanács elnöke

Dr. Tibold Ágnes előadó bíró

Dr. Döme Attila bíró

Dr. Farkas Antónia bíró

Dr. Madarász Anna bíró

A felperesek: ... I. rendű

... II. rendű

... III. rendű

... IV. rendű

... V. rendű

... VI. rendű

... VII. rendű

... VIII. rendű

A felperesek képviselője: PROVARIS Varga and Partners Ügyvédi Társulás, Dr. Varga István
Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Varga István ügyvéd)

Az alperesek: ... I. rendű

... II. rendű

... III. rendű

... IV. rendű

... V. rendű

... VI. rendű

... VII. rendű

... VIII. rendű

... IX. rendű

... X. rendű

... XI. rendű

... XII. rendű

... XIII. rendű

... XIV. rendű

... XV. rendű

Az I., II. és III. rendű alperesek képviselője: Jádi Németh Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Jádi
Németh Andrea ügyvéd)

A IV., V., VI. és VII. rendű alperesek képviselője: Nagy & Trócsányi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Karsai Balázs ügyvéd)

A VIII. rendű alperes képviselője: Hetényi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Hetényi Kinga Mária ügyvéd)

A IX., X., XI. és XII. rendű alperesek képviselője: Gárdos Mosonyi Tomori Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Gárdos Péter ügyvéd)

A XIII., XIV. és XV. rendű alperesek képviselője: Szecskay Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Vajda János ügyvéd)

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Gyulai Törvényszék 10.G.20.070/2018/156. számú közbenső ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szegedi Ítéltábla, Gf.III.30.046/2023/11-II. számú részítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős részítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését az elsőfokú közbenső ítélet azon rendelkezésére is kiterjedően, amelyben megállapította a III. rendű felperes K..... és K.... forgalmi rendszámú I.... gyártmányú tehergépjárművekkal kapcsolatos, összesen 12.523,9 (tizenkétezer-ötszázhuszonhárom egész kilencetized) euró és késedelmi kamata megfizetésére irányuló kártérítési igénye tekintetében az I. rendű alperesnek a további alperesekkel fennálló egyetemleges felelősségét, hatályon kívül helyezi, és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot új eljárásra, és új határozat hozatalára utasítja.

Megállapítja, hogy a felülvizsgálati eljárásban a felpereseknek együttesen 606.277 (hatszázhatvan-kétszázhetvenhét) forint, az I. rendű alperesnek 42.400 (negyvenkétezer-négyszáz) forint felülvizsgálati eljárási költsége merült fel.

Az végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az Európai Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) 2016. július 19-én az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 101. cikke és az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás (a továbbiakban: EGT megállapodás) 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásában (AT.39824 – „tehergépjárművek” ügy) meghozott C(2016) 4673 final határozatában (a továbbiakban: Határozat) megállapította, hogy az alperesek a közepes és nehéz tömegű tehergépjárművekre vonatkozó árazás és bruttó árak emelése, valamint a közepes és nehéz tehergépjárművekre vonatkozó EURO 3-6 szabványok által előírt vonatkozó összehangolt magatartásból, valamint a közepes és nehéz tehergépjárművekre vonatkozó Euro 3-6 szabványok által előírt szennyezőanyag- kibocsátást szabályozó technológia bevezetésével

járó költségek időzítése és áthárítása tekintetében tanúsított összehangolt magatartás révén megsértették az EUMSZ 101. cikkét és az EGT-megállapodás 53. cikkét az Európai Gazdasági Térség (a továbbiakban: EGT) területén az 1997. január 17. napja és 2011. január 18. napja közötti időtartamban. Rögzítette, hogy a Határozatban ismertetett tényeket az alperesek vitarendezési eljárás keretében elfogadták, és a jogsértés által érintett termékek a 6 és 16 tonna közötti tömegű tehergépjárművek (közepes tehergépjárművek), valamint a 16 tonnánál nehezebb tehergépjárművek (nehéz tehergépjárművek), merev és vontató tehergépjárművekként egyaránt.

[2] A Bizottság a Határozatáról 2016. július 19. napján a honlapján közzétett egy angol nyelvű sajtóközleményt (a továbbiakban: Közlemény), amelyben – egyebek mellett – tájékoztatást adott (a XIII. rendű alperes kivételével) a kartellben részt vett cégcsoportokról, arról, hogy a jogsértés a közepes (6-16 tonna közötti tömegű) és a nehéz (16 tonna feletti tömegű) tehergépjárművek piacára vonatkozott, 1997-től 2011-ig tartott és az egész Európai Gazdasági Térségre (a továbbiakban: EGT) kiterjedt, továbbá arról is, hogy minden személy vagy cég, akit a versenyellenes magatartás érintett a tagállami bíróságok előtt kártérítési pert indíthat.

[3] A Bizottság tehergépjárműgyártók által megvalósított versenyjogsértést megállapító Határozatának angol nyelvű [és (nem hiteles) magyar nyelvű] összefoglalóját 2017. április 6-án tette közzé az Európai Unió Hivatalos Lapjában (HL 2017. C 108., 6. o.).

[4] A közúti áru fuvarozással foglalkozó III. rendű felperes 2005-2007. években összesen nyolc I... típusú, a VII. rendű felperes 2010-ben egy M... típusú, 6 tonnát meghaladó tömegű tehergépjármű tulajdonjogának megszerzésére irányuló – részben adásvételi, részben lízing – szerződést kötött a perben nem álló gazdasági társaságokkal.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[5] A felperesek 2018. április 6-án előterjesztett keresetlevelükben – a felülvizsgálati kérelemmel érintett körben – kérték, hogy a bíróság egyetemlegesen kötelezze alpereseket a III. rendű felperes javára 3 050 000 forint és 29 721,4 euró és a VII. rendű felperes javára 21 523,9 euró és azok késedelmi kamatának megfizetésére. Keresetüket a Bizottság Határozatában megállapított, az EUMSZ 101. cikkébe és az EGT-megállapodás 53. cikkébe ütköző jogsértésre, a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 88/A. §-ának (1) bekezdésére, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 339. § (1) bekezdésére, 344. § (1) bekezdésére, 355. § (1) és (2) bekezdéseire és a 360. § (1) és (2) bekezdéseire alapították. A keresetlevélben a K... és K... forgalmi rendszámú tehergépjárművek beszerzése ellenértékének megfizetésével keletkezett kára megtérítését a VII. rendű felperes érvényesítette.

[6] A felperesek az elsőfokú bíróság joghatósággal, illetékességgel, meghatalmazással és állítási szükséghelyezettel összefüggő hiánypótlási felhívásának teljesítésével egyidejűleg a 2018. június 15-én érkezett beadványukban a keresetet annyiban pontosították, hogy a III. rendű felperes által igényelt összeget 12 523,9 euróval felemelték, míg a VII. rendű felperes által igényelt összeget ugyanennyivel leszállították, és ezen összeggel érintett K... és K... forgalmi rendszámú tehergépjárműveket a keresetlevélből eltérően a III. rendű felperes által megszerzettként tüntették fel.

[7] Az alperesek ellenkérelmükben – elsődlegesen elévülés miatt – a kereset elutasítását kérték. Megítélésük szerint legkésőbb 2016. július 19-én, a Bizottság sajtóközleményével a jogsértés ténye, a károkozók személye, a kárösszeg, a Határozat és a jogsértő magatartás

részletei ismertek voltak már a károsultak számára. Az elévülés körében kérték figyelembe venni azt is, a III. felperes két tehergépjármű esetében csak utóbb (2018. június 15-én) érvényesítette igényét.

Az első- és másodfokú határozat

[8] Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperesek egyetemleges felelőssége teljes egészében fennáll mindazért a kárért, amely az alperesek – az Európai Bizottság az EUMSZ 101. cikke és az EGT megállapodás 53. cikke szerinti kartelleljárással kapcsolatban az A.... tehergépjármű ügyben 2016. július 19. napján hozott határozatában megállapított – versenyjogi jogsértésével összefüggésben, az általuk gyártott tehergépjárművek felperesek részére történt értékesítése során, a jogsértő ellenérték meghatározásával a felpereseket érte.

[9] Döntését a felülvizsgálati kérelemmel érintett körben azzal indokolta, hogy a felperesek követelése nem évült el. Kifejtette, az EUB gyakorlata értelmében a nemzeti bíróságok az irányelv hatályba lépésének napjától kezdve kötelesek tartózkodni a belső jog olyan értelmezésétől, amely az irányelv átültetésére előírt határidő leteltét követően jelentősen veszélyeztetheti az irányelv által elérni kívánt eredmény megvalósítását, aminek korlátját a contra legem alkalmazás képezi. A 2014. november 26-án kelt, az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő huszadik napon hatályba lépő, az Európai Parlament és a Tanács 2014. november 26-i 2014/104/EU irányelvét (a továbbiakban: kártérítési irányelv) legkésőbb 2016. december 27-ig kellett implementálni. Az azt implementáló 2016. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Módtv3.) a 2016. december 15-i kihirdetést követő napon lépett hatályba. A felperesek a keresetlevelet ezt követően, 2018. április 6-án terjesztették elő. Kétségtelen, hogy anyagi jogi szabályként került sor az elévülési szabályok implementálására, azonban azok az EUB gyakorlata szerint eljárási szabályoknak minősülnek. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint nem volt megfelelő a magyar átültetés, hiszen a Tpv. eljárási rendelkezéseket tartalmazó 88/T. §-át a 95/E. § (4) bekezdése szerint a Módtv3. hatálybalépését követően tanúsított versenyjogi jogsértéssel okozott károkozó magatartás esetén kell alkalmazni.

[10] A nem megfelelő átültetés esetén a rendelkezés elveinek legjobban megfelelő hazai normát kell alkalmazni általában. A perbeli esetben legalább a közvetett hatály alkalmazása nem lehet kétséges, különösen úgy, hogy csak a türelmi időt szükséges értelmezni, amely a belső elévülési szabályok rugalmas - irányelv szövegének és céljának fényében megvalósított - értelmezésével elfogadható. A régi Ptk. 326. § (2) bekezdése szerint az akadály megszűnésétől számított egy éven belül a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt. Miután 2016. július 19-től számított 1+1, azaz két éven belüli a keresetlevél előterjesztése, az elévülés nem következett be.

[11] A III. és VII. rendű felperesek megváltoztatott keresete is a bíróság által megállapított határidőn belüli, tehát az elévülés ezen okból sem áll fenn. Emellett a petitumok és a bizonyítékok közötti következetlenséget maguk a felperesek szüntették meg a hiánypótlás teljesítésével, aminek viszont a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 115. § (4) bekezdése szerint a beadásra visszaható hatálya van.

[12] Az alperesek fellebbezése folytán indult eljárásban a másodfokú bíróság megállapította, hogy az eljárás az I. rendű alperes megszűnésére tekintettel a jogutód perbelépéséig vagy perbevonásáig 2021. augusztus 31-én félbeszakadt. A másodfokú bíróság a 2023. február 16. napján kelt Gf.III.30.149/2022/21. számú részítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét részben megváltoztatta és a III. rendű felperesnek a K... és K.... forgalmi

rendszámú I... gyártmányú tehergépjárművekkel kapcsolatos összesen 12.523,9 euró és annak késedelmi kamata megfizetése iránti keresetét a II-XV. rendű alpereseket érintően elutasította. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét – az I. rendű alperesre vonatkozó rendelkezés kivételével – hatályon kívül helyezte és ebben a körben az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[13] A felperesek a 2023. március 24-én érkezett beadványukban kérték beadványukban az I. rendű alperes jogutódát perbevonták, a perbevonást a másodfokú bíróság a Gf.III.30.149/2022/25. számú végzésével engedélyezte. A folytatódó másodfokú eljárásban az I. rendű alperes fellebbezését fenntartotta.

[14] A másodfokú bíróság részítéletében az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét részben megváltoztatta, és a III. rendű felperesnek a K... és K... forgalmi rendszámú I... gyártmányú tehergépjárművekkel kapcsolatos összesen 12.523,9 euró és annak késedelmi kamata megfizetése iránti keresetét az I. rendű alperest érintően (is) elutasította. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét az I. rendű alperesre vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezte és ebben a körben az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[15] Határozata indokolásában rögzítette, azt kellett elsőként vizsgálnia, hogy az I. rendű alperes fellebbezésében sem vitatottan és a Gf.III.30.149/2022/21. számú részítéletében kifejtetteknek megfelelően az alkalmazandó magyar jog szerint mi az irányadó szabályozás a versenyjogi jogszabálysértéssel okozott károkért való felelősségre vonatkozóan.

[16] A Tpv. 2017. január 15-től hatályos, versenyjogi jogsértéssel okozott kárért való felelősséget kimondó 88/D. § (1) bekezdése pedig a Tpv. 95/E. § (4) bekezdése alapján kizárólag a hatálybalépését követően tanúsított versenyjogi jogsértéssel okozott károkozó magatartás esetén kell alkalmazni. Ezért a 2017. január 15. napját megelőzően tanúsított károkozó magatartásokkal okozott károkért való felelősséget a károkozó magatartás időpontjában hatályos régi Ptk. szabályai alapján kell vizsgálni.

[17] Az elévülésre vonatkozó szabályokat a Tpv. 88/T. §-ába a jogalkotó a Kártérítési irányelv alapján és annak megfelelően ültette át, és azok az irányelv 22. cikk (1) bekezdésével összhangban kizárólag a hatálybalépést követő károkozó magatartásokra alkalmazhatók. A Kártérítési irányelv ezen rendelkezése szerint ugyanis a tagállamoknak biztosítaniuk kellett, hogy az irányelv 21. cikke értelmében az ezen irányelv anyagi jogi rendelkezéseinek való megfelelés céljából elfogadott nemzeti intézkedések ne legyenek visszamenőleges hatállyal alkalmazhatók. Az EUB a C-267/20. számú ítéletben (2022. június 22-i Volvo és DAF Trucks ítélet, C-267/20, EU:C:2022:494 – a továbbiakban: Volvo ítélet) pedig megállapította, hogy az irányelvnek az elévülésre vonatkozó rendelkezései anyagi jogi jellegűek, amely következtében az azzal összefüggő nemzeti jogszabály sem alkalmazható visszamenőlegesesen. A kártérítési irányelv elévülési szabályainak az időbeli alkalmazhatóságot illető megfelelő implementálása miatt a közvetett hatály elve nem érvényesül. A 2017. január 15-ig hatályos Tpv. elévülésre vonatkozó szabályt nem tartalmazott, ezért kizárólag a 1959. évi Ptk. rendelkezései alapján kellett vizsgálni.

[18] A másodfokú bíróság mindazonáltal megjegyezte, a kártérítési irányelv esetleges közvetett hatálya esetén sem lehetne az igényérvényesítésre nyitva álló határidőt másként számítani. Az irányelv nem keletkeztethet magánszemélyekre vonatkozó kötelezettségeket, arra magánszemélyekkel szemben nem lehet hivatkozni. Az át nem ültetett vagy helytelenül átültetett irányelv valamely rendelkezése felhívhatóságának a magánszemélyek egymás közötti viszonyaira való kiterjesztése ugyanis egyenértékű lenne az Európai Unió azon hatáskörének elismerésével, hogy azonnali hatállyal rendelhet el magánszemélyeket terhelő kötelezettségeket, noha erre csak ott van hatásköre, ahol rendeletet alkothat. Ezért az át nem ültetett vagy helytelenül átültetett irányelv esetében a nemzeti bíróságnak az a kötelessége,

hogy átültetési határidő lejártától kezdve úgy értelmezze a nemzeti jogot, hogy a szóban forgó helyzetet azonnal összeegyeztethetővé tegye az irányelv rendelkezéseivel, anélkül azonban, hogy a nemzeti jogot contra legem értelmezné (C-267/20. számú Volvo és DAF Trucks ítélet 77-78. pont). A magyar jog fenti értelmezése pedig összeegyeztethető a kártérítési irányelv 10. cikkében foglaltakkal. Annak (36) preambulum bekezdése az elévüléssel összefüggésben kimondja, hogy lehetővé kell tenni a kártérítési kereset indítását a versenyhatósági eljárás után is, és az elévülési idő számítására vonatkozó tagállami szabályozás nem teheti gyakorlatilag lehetetlenné vagy túlságosan nehézvé a teljes kártérítéshez való jog gyakorlását. Ennek megfelelően értelmezhető a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése, mivel az igényérvényesítési akadály elhárulta a versenyhatósági eljárás befejezéséhez köthető, mégpedig nem csupán annak jogerős befejezéséhez, hanem a határozat Hivatalos Lapban történő közzétételéhez. Ezáltal az igény érvényesítésre rendelkezésre álló egyéves határidő a Határozat meghozatalától mintegy kilenc hónap elteltével kezdődik meg, és így az igényérvényesítés – az arra rendelkezésre álló egy év kilenc hónap időtartamra figyelemmel – nem válik lehetetlenné vagy túlságosan nehézvé.

[19] Az elévülés kezdő időpontja régi Ptk. 326. § (1) bekezdése szerint a követelés esedékessé válása, amelynek időpontját az elsőfokú bíróság az egyes tehergépjárművekre vonatkozó adásvételi és lízingszerződések megkötésének időpontjában határozta meg, amely a másodfokú eljárásban nem volt vitatott, ezt a megállapítást fellebbezés nem érintette. Ahhoz, hogy a károsult kártérítési keresetet terjeszthessen elő, elengedhetetlen, hogy tudja, mely személy felelős a versenyjogi rendelkezések megsértéséért (2019. március 28-i C-637/17. számú Cogeco ítélet 50. pont). A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal atekintetben, hogy a felperesek mindazokról az elengedhetetlen információkról, amelyek lehetővé tették számukra a kártérítési per megindítását, csak a Bizottság Határozatának az Európai Unió Hivatalos Lapjában való közzétételekor, vagyis 2017. április 6-án szereztek tudomást.

[20] A régi Ptk. 326. § (2) bekezdésében meghatározott egyéves határidő jogvesztő, anyagi jogi jellegű határidő, azon a napon jár le, amely elnevezésénél vagy számánál fogva megfelel a kezdő napnak. Ennek megfelelően a felperesek keresetlevele a 2017. április 6-tól számított egyéves határidő utolsó napján nem vitatottan beérkezett a bírósághoz.

[21] Nem értett egyet ugyanakkor a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával, miszerint a III. rendű felperesnek a K... és K... forgalmi rendszámú tehergépjárműveket illetően az igénye nem évült el. E körben kitért arra, hogy bár az I. rendű alperes a fellebbezésében külön hivatkozott az ezen gépjárművekkel kapcsolatos igény bírósági úton történő érvényesítésének időpontjára, azonban az elévülésre a teljes kereseti követelés kapcsán hivatkozott. Az elévülés esetében pedig annak van jelentősége a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésére figyelemmel, hogy a követelés bírósági úton történő érvényesítése megtörtént-e a jogszabályi rendelkezésben előírt határidőben. Az elévülés bekövetkeztét tehát a követelés bírósági úton történő érvényesítésének időpontjához képest kell megítélni, amely időpont a peres eljárás tényadata, így az az elévülésre való fellebbezési hivatkozáskor a másodfokú eljárásban vizsgálható volt.

[22] A másodfokú bíróság rögzítette, a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése szerinti határidőn belül a jogosultnak kell az igényt érvényesítenie, tehát a jogosult javára szóló teljesítésre irányuló keresetlevél alkalmas az egy éves határidő megtartottságához fűződő joghatás kiváltására. A K... és K... forgalmi rendszámú gépjárművekkel kapcsolatos összesen 12.523,9 euró kárigény a keresetlevélben a VII. rendű felperes kereseti kérelmében szerepelt, valamint a keresetlevél tényállást és jogi érvelést tartalmazó részében is a VII. rendű felperes által megszerzett gépjárműként kerültek feltüntetésre. 2018. június 15-én változtatták meg a felperesek a keresetüket akként, hogy a két tehergépjármű utáni kártérítés iránti igényt a III. rendű felperes érvényesítette.

[23] A Pp. 115. § (4) bekezdése értelmében kizárólag a bíróság által elrendelt hiánypótlás teljesítése esetén lehet a keresetlevelet úgy tekinteni, mintha azt a felperes már eredetileg is helyesen adta volna be. A két tehergépjárműre vonatkozó követeléssel összefüggésben azonban az elsőfokú bíróság nem hívta fel hiánypótlásra a felpereseket, a keresetlevél ilyen – annak tartalmából egyebekben fel sem ismerhető – következtelensége hiánypótlásra nem is adott volna okot. Ezért nem lehet úgy tekinteni, hogy a III. rendű felperes ezen tehergépjárművek esetében a keresetlevélben már érvényesítette volna igényét, hanem az egyéves határidő elteltével. Ennek következtében a III. rendű felperes követelése ezen két tehergépjármű vonatkozásában elévült, az a régi Ptk. 325. § (1) bekezdése alapján bírósági úton nem érvényesíthető. Emiatt ezen kettő tehergépjárműre vonatkozó kereset elutasításának volt helye.

[24] A további kereseti kérelmek tekintetében a jogerős részítélet szerint nem álltak fenn a közbenső ítélet hozatalának a feltételei, ezért ebben a körben további bizonyítás elrendelése érdekében a közbenső ítéletet hatályon kívül helyezte a megismételt eljárásra vonatkozó utasítók mellett.

A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelmek

[25] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben elsődlegesen a jogerős részítéletnek a III. rendű alperes K... és K... forgalmi rendszámú tehergépjárművekkel kapcsolatos keresetét elutasító rendelkezése hatályon kívül helyezését és – tartalma szerint – az elsőfokú közbenső ítélet helybenhagyását, másodlagosan a jogerős részítélete rendelkezésének a hatályon kívül helyezését, és az első-, vagy a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérték. A felülvizsgálati kérelmükkel egyidejűleg a felülvizsgálat engedélyezésére irányuló kérelmet is előterjesztettek.

[26] Állították, hogy a jogerős részítélet sérti a Pp. 115. § (1) és (4) bekezdését, 185. § (4) bekezdését és a 341. § (4) bekezdését. A jogerős részítélet azért is jogszabálysértő, mert a jogkérdésben eltért a Kúria Pfv.IV.21.824/2017/8. számú határozatától. Az EUB C-267/20. számú ítéletével ellentétesen jutott arra a következtetésre, hogy a kártérítési irányelv megfelelően került a magyar jogrendszerbe átültetésre, és erre tekintettel az irányelv elévülési szabályai közvetett hatály útján sem vehető figyelembe, illetve, hogy még annak közvetett hatály útján történő érvényesülése esetén sem lenne alkalmazható a felperesekre nézve kedvezőbb elévülés számítási mód.

[27] A felperesek előadták, hogy a keresetlevél pontatlanságai hiánypótlás keretében orvosolhatóak voltak és orvoslására is kerültek. A felperesek keresetlevelében 2018. április 6-án elévülési időn belül érvényesítették a felülvizsgálati eljárás tárgyát képező két tehergépjárművel kapcsolatos igényeiket. A keresetlevél mellékleteiből egyértelműen kitűnik, hogy azok tulajdonosa nem a VII. rendű, hanem a III. rendű felperes. A felperesek még a keresetlevél alperesekkel történő közlését megelőzően benyújtották a keresetpontosítást, amelyben követelés összegét, jogcímét nem változtatták meg, és újabb érvényesíteni kívánt jog megjelölésére sem került sor. A pontosítással a nyilvánvaló adminisztrációs hibát kívánták orvosolni.

[28] A másodfokú bíróság jogszabályellenesen jutott arra a következtetésre, hogy a keresetlevél következtelensége ne adott volna alapot hiánypótlásra, illetve hogy önkéntes hiánypótlás esetén a Pp. 115. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezés ne lenne alkalmazható. A Pp. módosításáról szóló 2020. évi CXIX. törvény (a továbbiakban: Pp. novella) hatálybalépését megelőzően a keresetlevél tartalma és az előterjesztett bizonyítékok ellentmondásossága okot adhatott volna az eljáró bíróságnak az ellentmondás észlelése esetén a hiánypótlási felhívás kibocsátására. Ha ezt megtette volna, ésszerű kétely nem fűződhetne a Pp. 115. § (4)

bekezdésében foglalt szabály alkalmazhatóságához. Az adott esetben a felperesek úgy döntöttek, hogy a bíróság felhívásában megjelölt hiányokon túl a III. rendű és a VII. rendű felperes vonatkozásában a keresetet megváltoztatták. Megjegyezték, hogy az nem volt minden alap nélküli, mert a bíróság a VII. rendű felperes keresetével összefüggésben is hiánypótlást rendelt el.

[29] A jogerős ítélet megállapításával ellentétben a hivatkozott keresetváltoztatásra hiánypótlásként került sor, de ha ezt az álláspontot a Kúria nem fogadná el, úgy a felperesek előadták, véleményük szerint a Pp. 115. § (4) bekezdésének megszővegezéséből nem következik, hogy kizárólag a bíróság által elrendelt hiánypótlás teljesítése esetén lehetne keresetlevelet úgy tekinteni, mintha azt a felperes már eredetileg is helyesen adta volna be. Csak annyit követel meg, hogy a hiány pótlására a kitűzött határidőn belül kerüljön sor. A hiánypótlás és az igényérvényesítési határidő kérdéskörével kapcsolatos a Kúria hivatkozott ítélete, amely a kezdőirat benyújtását tekintette releváns időpontnak. Ebben a kérdésben, ezért az elsőfokú bíróság foglalt helyesen állást.

[30] A jogerős részítélet sérti a Pp. 185. § (4) bekezdését is, mert az a perfelvételi szakra, és nem az azt megelőzően megvalósuló keresetváltoztatás a vonatkozóan rendelkezik úgy, hogy a keresetváltoztatás a keresetindításhoz fűződő joghatályok (így pl. az elévülés) elenyészéséhez vezet. A másodfokú bíróság pedig lényegében úgy ítélte meg, hogy a keresetváltoztatás eredményeképpen a nevezett két tehergépjármű vonatkozásában előadott keresetek elveszítették 2018. április 6.-ig keresetindítás a megszerzett joghatásokat.

[31] A felperesek álláspontja szerint az elévülés szempontjából releváns igényérvényesítés a III. rendű felperes vonatkozásában is megtörtént a keresetindítással, mert az elévülés szempontjából az a mérvadó, hogy az érvényesíteni kívánt jogot a jogalap megjelölése útján mikor érvényesítik. A keresetét összecszerúságában később pontosította, ami nem változtat azon, hogy a versenyjogi jogsértést az származó kártérítés érvényesítése már a keresetlevél benyújtásával megtörtént.

[32] Az EUB C-267/20. számú ítélete egyértelműen igazolja az elsőfokú közbenső ítéletben foglalt 1 +1 éves elévülési számítási mód megalapozottságát. Erre figyelemmel a III. rendű felperes a nevezett két tehergépjárművel kapcsolatos igénye még abban az esetben sem lenne elévültnek tekinthető, ha azok valóban csak 2018. június 14-én kerültek volna érvényesítésre. Ezen értelmezés alapja a „nemzeti tényállásnak az irányelv 10. cikke hatálya alá tartozása”. Az EUB három konjunktív feltétel fennállását követelte meg ahhoz, hogy a versenyjogi jogsértésen alapuló kártérítési kereset az irányelv 10. cikkének hatálya alá tartozzon: 1. az irányelv hatálybalépése előtt befejeződött versenyjogi jogsértés; 2. a kártérítési keresetet az irányelvet a nemzeti jogba átültető rendelkezések hatálybalépését követően indították meg; 3. az átültetést megelőző korábbi szabályok alapján az e keresetre alkalmazandó elévülési idő nem telt el az irányelv átültetésére nyitva álló határidő lejártá előtt. Ezek a feltételek a felperesek keresete vonatkozásában teljesültek. Az EUB annak ellenére rendelkezett így a 10. cikk hatályáról, hogy az uniós jogalkotó azt az elvárást fogalmazta meg az irányelv 22. cikkében hogy az anyagi jogi természetű szabályok visszamenőleges hatállyal nem alkalmazhatók. Az EUB ítélete szerint nincs szó az elévülési szabályok visszamenőleges hatályú alkalmazásáról, ugyanis amennyiben az alapul fekvő tényállás még nem fejt ki joghatást az irányelv átültetési határidejének lejártát követően, akkor az alapul fekvő tényállás az irányelv anyagi jogi rendelkezéseinek hatálya alá tartozik.

[33] A felperesek álláspontja szerint az irányelvben foglalt elévülési szabályok és az azok által elérni kívánt célok érvényre juttatása az adott esetben biztosítható anélkül, hogy a jogalkalmazás contra legem eredményre vezetne. Azzal, hogy a magyar jogalkotó a Tpv. 88/T. §-ának hatályát úgy állapította meg, hogy az abban foglalt elévülési szabályokat csak a 2017. január 15. után tanúsított versenyjogi jogsértéssel okozott károkozó magatartásra rendeli

alkalmazni, az irányelvet hibásan ültette át, és az EUB kötelező jog értelmezésével szemben megszorító módon rendelte alkalmazni az irányelvben foglalt elévülési szabályokat. A bíróságoknak legalább a közvetett hatály, az értelmezési kötelezettség doktrínája útján érvényesíteniük kell az irányelvi rendelkezéseket a jelen perre irányadó régi Ptk. elévülés nyugvására vonatkozó rendelkezései tekintetében. A régi Ptk. 326. § (2) bekezdése nem ír elő, konkrét időpontot az elévülés nyugvása megszűnéséként, ezért az akadály megszűnése meghatározásának körében érvényesülni tudnak és figyelembe veendők a közvetett hatály útján az irányelvi célkitűzések. Ezért ebben a kérdésben is az elsőfokú bíróság foglalt el helytálló álláspontot.

[34] A felperesek a közbenső ítélet helyénvalóságának alátámasztása kapcsán visszautaltak a fellebbezési ellenkérelmükben előadottakra, amelyek vonatkozásában úgy nyilatkoztak, hogy azt változatlan tartalommal fenntartják. Új eljárásra utasítás esetén az eljárás megismétlését az érdemi tárgyalástól kezdődően kérték meghatározni.

[35] Az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős részítélet hatályában fenntartását kérte, mert a jogerős határozat helyesen állapította meg a követelések elévülését. A követelések bírósági úton való érvényesítésére irányuló, a Pp. 170. § rendelkezéseinek megfelelő keresetet a III. rendű felperes az elsőfokú bíróság által 2018. június 15-én érkeztetett, és ebben a részében a bíróság felhívása nélkül benyújtott hiánypótlás keretében előadott keresetváltoztatás formájában terjesztette elő. felülvizsgálati kérelemben felhívott kúriai döntés jelen perben nem irányadó, mert jelen ügyben nem egy korábban már előterjesztett kereseti kérelem kiegészítéséről van szó, hanem arról, hogy a III. rendű felperesnek a nevezett két tehergépjármű beszerzésével összefüggő követelésének az érvényesítésére először keresetváltoztatás került sor. Hangsúlyozták, az egyes tehergépjárművek beszerzése folytán állítólagosan elszenvedett károk megtérítésére irányuló követelések önálló kereseti kérelmek megtekintendők, amelyek valódi tárgyi keresethalmazatként kerültek előterjesztésre. Keresetváltoztatásban nem pontosításra, illetve kiegészítésre került sor, mert korábban ilyen kereseti kérelmet a III. rendű felperes nem terjesztett elő. Nem felemelte a kereset összecszerúségét, hanem további keresetet terjesztett elő az alperesekkel szemben. Nem állnak fenn a közbenső ítélet meghozatalának a feltételei, valamint az EUB C-260/20. számú ítélete nincs érdemi kihatással a jelen ügyben eljáró bíróságok által hozott döntés lényegére, a spanyol és a magyar nemzeti jog eltérése tekintettel. Hangsúlyozta, hogy a nemzeti jognak az uniós joggal konform értelmezése nem vezethet contra legem jogalkalmazáshoz.

A Kúria döntése és jogi indokai

[36] A Kúria a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben felvetett jogkérdés különleges súlyára, illetve társadalmi jelentőségére tekintettel a Pp. 409. § (2) bekezdés *b*) pontja alapján engedélyezte a felülvizsgálatot. Álláspontja szerint ugyanis az alperesek közötti határon átnyúló, éveken át zajló és a Bizottság Határozatában megállapított versenykorlátozó megállapodás magánjogi jogkövetkezményeinek levonásával, különösen a tömegesen előforduló follow on típusú keresetindítás feltételrendszerével kapcsolatban felmerült jogkérdések Magyarországon és európai szinten is jelentős társadalmi kérdést jelentenek. Ennélfogva az adott ügy közvetlenül vagy közvetett módon a jogalanyok, a társadalom széles körét érinti {Kúria Pfv.20.044/2021/2. [11]}, és a perbelivel azonos jogkérdések más folyamatban lévő ügyekben való felmerülésének lehetősége megalapozza a felvetett jogkérdés Kúria részéről történő megválaszolásának szükségességét {Kúria Gfv.30.167/2020/5. [10]}. A Kúria a felülvizsgálat engedélyezése körében figyelemmel volt arra, hogy a perbelihez hasonló igényérvényesítések esetén a felvetett jogkérdés különleges súlyára, illetve társadalmi

jelentőségére tekintettel más ügyekben (Gfv.30.033/2022, Gfv.30.084/2022.) is engedélyezte a felülvizsgálatot.

[37] A Kúria a jogerős részítéletet a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között, az abban megjelölt jogszabálysértések szempontjából vizsgálta és megállapította, hogy az az alábbiakban kifejtett okból jogszabálysértő.

[38] A felperesek anyagi jogi és eljárási szabálysértésekre is hivatkozással állították, hogy a jogerős ítélet jogszabálysértő módon állapította meg a III. rendű felperes két tehergépjármű tekintetében előterjesztett kártérítési igényének az elévülését. A Kúria elsőként a felperesek anyagi jogszabálysértésre alapított felülvizsgálati kérelmét vizsgálta, figyelemmel arra, hogy az egységes bírói gyakorlat szerint elévülésre (mint anyagi jogi rendelkezésre) és egyéb, az ügy érdemi elbírálása esetén releváns kérdésre egyaránt történő hivatkozás esetén a bíróságnak először az elévülés kérdésében kell döntenie (Kúria Pfv.20.779/2012/3. – BH2013. 189.; Gfv.VI.30.232/2023/3., Gfv.VI.30.382/2023/3., Pfv.IV.20.441/2012/5.). Abban az esetben továbbá, ha a III. rendű felperesnek e két tehergépjármű tekintetében előterjesztett kártérítési igénye nem évült el a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott anyagi jogszabályok alapján, szükségtelenné válik annak vizsgálata, hogy a felülvizsgálati kérelemben megjelölt eljárási szabálysértések megvalósultak-e, mert ez esetben nincs az ügy érdemére kiható jelentősége annak, hogy a 2018. június 15-i beadvány hiánypótlásnak vagy keresetváltogatásnak minősül-e.

[39] A felperesek a régi Ptk. elévülésre vonatkozó rendelkezéseinek a megsértését azon az alapon állították, hogy a Tpv. 95/E. § (4) bekezdése nem megfelelően implementálta a Kártérítési irányelv 10. cikkét annak hatályát illetően, figyelemmel az EUB Volvo ügyben hozott ítéletére.

[40] A Kúria hivatalból észlelte továbbá, hogy azonos tárgyban a jogerős határozat meghozatalát követően az EUB előzetes döntéshozatali eljárás keretében újabb ítéletet hozott C-605/21. számon (2024. április 18-i Heureka Group a.s. ítélet, C-605/21., EU:C:2024:324; a továbbiakban: Heureka ítélet), amelyre a felperesek a felülvizsgálati kérelmük további alátámasztásaként a felülvizsgálati tárgyaláson maguk is hivatkoztak.

[41] Ezekben az – irányelv átültetésére nyitva álló határidő (2016. december 27.) leteltét követően hozott – ítéleteiben értelmezte az EUB az irányelv 22. cikkében meghatározott visszamenőleges hatály tilalmára vonatkozó előírást, amely értelmezéssel a felperesek álláspontja szerint ellentétes a Tpv. 95/E. § (4) bekezdésének azon rendelkezése, hogy a Tpv.-nek a Módtv3.-mal megállapított – egyebek mellett a versenyjogi jogsértésekből eredő kártérítési igények elévülését a Kártérítési irányelv 10. cikkének megfelelően szabályozó – 88/T. §-át csak a Módtv3. 2017. január 15-i hatálybalépését követően tanúsított versenyjogi jogsértéssel okozott károkozó magatartás esetén kell alkalmazni. Erre figyelemmel pedig az irányelv 10. cikk (4) bekezdésében foglalt, az elévülés nyugvásával kapcsolatos egy éves „türelmi időre” vonatkozó szabályozásnak jelen ügyben legalább az irányelv közvetett hatálya útján érvényesülnie kell. Az alperesek ezzel szemben a contra legem jogalkalmazás tilalmára, valamint a Kúria Gfv.VI.30.033/2022/37. és Gfv.VI.30.084/2022/31. számú precedens értékű határozataira hivatkoztak.

[42] A Kúria előljáróban rögzíti, az EUMSZ 267. cikke, valamint az EUB állandó ítélkezési gyakorlata szerint uniós jogforrások – így a Kártérítési irányelv – értelmezésére (a jelen ügyben nem releváns kivételektől eltekintve) az EUB rendelkezik hatáskörrel, ezért mind a Volvo, mind a Heureka ítéletet a Kúriának jelen felülvizsgálati eljárásban figyelembe kellett vennie a döntése meghozatalánál, mivel azon értelmezés, amelyet az EUB az EUMSZ 267. cikk alapján ráruházott hatáskör alapján valamely uniós jogszabályra vonatkozóan kifejt, megmagyarázza és pontosítja e szabály jelentését és terjedelmét, ahogyan azt a hatálybalépésének időpontjától értelmezni és alkalmazni kell, illetőleg értelmezni és alkalmazni kellett volna. Ebből

következően az így értelmezett szabályt a bíróságok alkalmazhatják, és azt alkalmazniuk kell az értelmezés iránti kérelemről határozó ítélet előtt keletkezett és létrejött jogviszonyokra is (2013. március 21-i RWE Vertrieb ítélet, C-92/11, EU:C:2013:180, 58. pont).

[43] A hivatkozott ítéleteiben az EUB többek között a Kártérítési irányelv 10. és 22. cikkét, valamint a tényleges érvényesülés elvét értelmezte. Az azokban írtak alapján egyértelműen megkülönböztethető az elévülésre vonatkozó szabályok szempontjából négy időállapot: 1. A Kártérítési irányelv meghozatala (hatályba lépése) előtti időszak; 2. Az irányelv átültetésére előírt határidő lejártáig terjedő időszak; 3. Késedelmes vagy helytelen átültetés esetén az irányelv nemzeti jogba való (megfelelő) implementálásáig terjedő időszak; 4. Az irányelv nemzeti jogba történő implementálásának hatálybalépését követő időszak.

[44] Az első időállapotban az elévülésre (kizárólag) a nemzeti jog általános rendelkezései, míg a negyedikben értelemszerűen az irányelvnek megfelelően implementált nemzeti jog szerinti lex speciális szabályok alkalmazandók. Nem kétséges tehát, hogy a Tpv. 95/E. § (4) bekezdésének megfelelően a Tpv. 88/T. §-át a 2017. január 15. napját követően tanúsított versenyjogi jogsértéssel okozott károkozó magatartás esetén kell alkalmazni.

[45] A második időállapot alatt mind az elévülés kezdő időpontja, mind a nyugvás és megszakadás tekintetében változatlanul a nemzeti jog általános rendelkezései érvényesülnek, azonban a tagállami bíróságoknak már ekkor is tiszteletben kell tartaniuk az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét. Ez utóbbi ugyanis megköveteli, hogy a jogalanyok által az uniós jog közvetlen hatályára alapított jogok védelmét biztosítani hivatott keresetekre vonatkozó szabályok ne tegyék gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehezzé az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását. A tagállami rendelkezéseket hozzá kell igazítani a versenyjog sajátosságaihoz, valamint a versenyjogi szabályoknak az érintett személyek általi alkalmazásával elérni kívánt célokhoz, annak érdekében, hogy ne hiúsítsák meg az EUMSZ 101. (és EUMSZ 102.) cikk teljes körű érvényesülését, amely közvetlen hatásokat vált ki a magánszemélyek közötti jogviszonyokban, és olyan jogokat keletkeztet a jogalanyok számára, amelyeket a nemzeti bíróságoknak védelemben kell részesíteniük (Heureka ítélet 51-53. pontok).

[46] A III. rendű felperes 2018. június 15-én előterjesztett kártérítési igénye szempontjából a fenti megkülönböztetés alapján a harmadik időállapotnak van jelentősége. Ezzel összefüggésben kiemelendő, hogy az EUB a hivatkozott ítéleteiben, de különösen a Heureka ítéletében egyértelművé tette, az irányelvi rendelkezések késedelmes átültetése esetén – amint az mindkét előzetes döntéshozatali kérelmet előterjesztő tagállami bíróság (spanyol és cseh) nemzeti jogában történt – az átültetésére előírt határidő lejártát követően a tagállami bíróság a magánszemélyek közötti jogvita keretében a nemzeti jogot az irányelv valamennyi rendelkezésével összhangban, akként köteles értelmezni, hogy a nemzeti jogot, a szóban forgó helyzetet azonnal összeegyeztethetővé tegye az irányelv rendelkezéseivel, anélkül azonban, hogy a nemzeti jogot contra legem értelmezné (Heureka ítélet 48. és 93. pontok, Volvo ítélet 77. pont).

[47] A magyar jogalkotó a Módtv3.-mal iktatta be a Kártérítési irányelvnek való megfelelést szolgáló új Tpv. rendelkezéseket. A Módtv3. kihirdetésére az implementálásra előírt határidőn belül, 2016. december 15-én került sor, ugyanakkor a jogalkotó a hatálybeléptető rendelkezéseket Tpv. a 95/E. § (4) bekezdésében – az EUB utóbb ismertté vált kötelező értelmezése alapján – nem megfelelően ültette át, amikor a Tpv. 88/T. §-ának rendelkezéseit csak a jövőben elkövetett jogsértésekre rendelte alkalmazni.

[48] A Volvo ítélet alapján ugyanis egyértelműen megállapítható, hogy az irányelv 22. cikkében szereplő időbeli hatályon nem a jövőben elkövetett versenysértő cselekményeket kell érteni. Ilyen esetekben azt kell vizsgálni, hogy az irányelv átültetési határidejének lejártakor, vagyis 2016. december 27-én letelt-e a korábbi versenyjogi jogsértés alapján érvényesített

kártérítési igényre vonatkozó, az ezen időpontig alkalmazandó nemzeti jog által meghatározott elévülési idő (Heureka ítélet 49. pont). A Volvo ítélet tagállami bíróságokra kötelező rendelkező részében [1978. március 16-i Bosch kontra Hauptzollamt Hildesheim ítélet, C-135/77, EU:C:1978:75] írtak szerint a Kártérítési irányelv 10. cikkét úgy kell értelmezni, hogy e cikk az ezen irányelv 22. cikkének (1) bekezdése szerinti anyagi jogi rendelkezésnek minősül, és e cikk időbeli hatálya alá tartozik az olyan kártérítési kereset, amely noha az irányelv hatálybalépése előtt befejeződött versenyjogi jogsértésre vonatkozik, az ezen irányelvet a nemzeti jogba átültető rendelkezések hatálybalépését követően indult, amennyiben a korábbi szabályok alapján az e keresetre alkalmazandó elévülési idő nem telt el az ugyanezen irányelv átültetésére nyitva álló határidő lejárta előtt.

[49] Megállapítható tehát, hogy az EUB a fenti feltételek teljesülése esetén az elévülési szabályok alkalmazását nem tekinti visszamenőleges hatályúnak. Tény, hogy a Tpv. 95/E. § (4) bekezdése eleget tesz az irányelv 22. cikkének, amely szerint az irányelv anyagi jogi rendelkezéseinek való megfelelés céljából elfogadott nemzeti intézkedések ne legyenek visszamenőleges hatállyal alkalmazhatók, azonban az a szűkítő értelmezés, hogy a módosuló rendelkezéseket kizárólag a hatálybalépése után tanúsított jogsértő magatartásokra rendeli alkalmazni, az EUB fenti ítéleteinek tükrében nem felel meg a Kártérítési irányelvvel elérti kívánt céloknak [irányelv (3), (6), (11) és (36) preambulum bekezdések], a tényleges érvényesülés elvének. Ez pedig a Kúria megítélése szerint azzal a helyzettel azonos eredményre vezet, mintha a jogalkotó nem tett volna eleget határidőben az átültetési kötelezettségének, hiszen az irányelvnek megfelelően módosított nemzeti rendelkezések érdemben nem az átültetésre nyitva álló határidő lejártától érvényesülnek [Kártérítési irányelv 21. cikk (1) bekezdése: A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb 2016. december 27-ig megfeleljenek], hanem csak későbbi időponttól, az ezt követően elkövetett versenysértések alapján érvényesíthető kártérítési keresetek benyújtásától alkalmazandók.

[50] Tévesen foglalt állást ezért a másodfokú bíróság akként, hogy a Kártérítési irányelv elévülési szabályai megfelelően kerületek implementálásra az időbeli alkalmazhatóságot illetően, és emiatt a közvetett hatály elve nem érvényesül. Ezen véleménye mellett a másodfokú bíróság kifejtette az arra vonatkozó álláspontját is, hogy nem vezetne eltérő döntésre az sem, ha alkalmazandó lenne az értelmezési doktrína.

[51] A Kúria a kártérítési irányelv közvetett hatásának érvényesülése esetére a másodfokú bíróság jelen határozat [18] pontjában idézett álláspontjával sem értett egyet. Egyrészt az abban írtak ellentmondanak az EUB időközben meghozott Heureka ítélet 73-74., 77. és 78. pontjában kifejtett azon értelmezésének, amely a Bizottság jogsértést megállapító határozatának jogerejét a határozat összefoglalójának az Európai Unió Hivatalos Lapjában történő közzétételéhez köti. Így nincs alapja annak a jogerős részítéletben kifejtett érvelésnek, amelyben a másodfokú bíróság annak tulajdonított jelentőséget, hogy a régi Ptk.-ban meghatározott egy éves igényérvényesítési határidő a Határozat meghozatalától mintegy kilenc hónap elteltével kezdődik meg. Ettől függetlenül sem osztotta a Kúria a másodfokú bíróság álláspontját. Bár azt helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az irányelv nem keletkeztet magánszemélyekre vonatkozó kötelezettségeket, ugyanakkor a később kifejtetteknek megfelelően a Kúria meggyőződése szerint az összhangban értelmezés (közvetett hatály) követelményének érvényesülését az szolgálja – ha a contra legem jogalkalmazás tilalmának tiszteletben tartása mellett – a nemzeti jogot az irányelvben írtaknak megfelelően értelmezve, az elévülés kezdő időpontja, nyugvása tekintetében a nemzeti jog értelmezését a tényleges érvényesülés elvének biztosítása érdekében hozzáigazítja a versenyjogi sajátosságokhoz.

[52] A felperesek helytálló hivatkozása szerint a Volvo ítéletben megfogalmazott fenti feltételek a III. rendű felperes nevezett két tehergépjármű tekintetében 2018. június 15-én

érvényesített igénye esetén akkor is fennálltak, ha az az alperesek álláspontjának megfelelően ekkor előterjesztett keresetlevélnek minősül. A versenyjogsértés az irányelv hatálybalépése előtt, 2011. január 18-án befejeződött, a III. rendű felperes e két tehergépjármű iránti kereseti kérelmét a Módtv3. hatálybalépését (2017. január 15.) követően nyújtotta be, és a III. rendű felperes ezen igénye a régi Ptk. 326. § (1) és (2) bekezdése alapján – figyelemmel arra, hogy annak elévülése a Bizottság jogsértést megállapító Határozatának (a határozat összefoglalójának) az Európai Unió Hivatalos Lapjában való megjelenésének időpontjáig, 2017. április 6-ig (mindenképpen) nyugodott (Kúria Gfv.VI.30.033/2022/37., Gfv.VI.30.084/2022/31.) – nem évülhetett el az irányelv átültetésére nyitva álló határidő lejártá, 2016. december 27. előtt.

[53] A Kúria ezért egyetértett a felperesek érvelésével, hogy ilyen esetben a [46] bekezdésben írtak szerint az a tagállami bíróság feladata, hogy a nemzeti rendelkezések, az adott esetben a régi Ptk. elévülési szabályainak alkalmazása során érvényesítse az irányelv közvetett hatályát, az értelmezési doktrínát (von Colson-elv, 1984. április 10-i Von Colson és Kamann ítélet, C-14/83, EU:C:1984:153), anélkül azonban, hogy a nemzeti jogot contra legem értelmezné. A contra legem jogalkalmazás tilalma a nem, vagy helytelenül átültetett irányelv átültetési határidejének lejártától a nemzeti szabályozás irányelvi rendelkezésekkel összeegyeztethető értelmezésére vonatkozik (2021. január 21-i Whiteland Import Export ítélet, C-308/19, EU:C:2021:47, 60-62. pontok).

[54] A Kúria tehát e körben az elsőfokú bíróság érdemi álláspontjával értett egyet, azonban attól eltérő, a fentiekben kifejtett indokok alapján. A III. rendű felperesnek a két tehergépjármű beszerzéséből eredő állított kára tekintetében az elévülés kezdő időpontja a régi Ptk. 360. § (1) bekezdése és 326. § (1) bekezdése alapján a beszerzések időpontja, azonban az elévülés a fentebb már írtak szerint a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése alapján biztosan nyugodott a Bizottság Határozatának az Európai Unió Hivatalos Lapjában való megjelenésének időpontjáig. Ekkor, vagyis 2017. április 6-án szerezhettek csak tudomást az alperesek nem közvetlen szerződő partnerei (a felperesek) minden, az igényérvényesítéséhez szükséges információról (Volvo ítélet 71-72. pont, Kúria Gfv.VI.30.033/2022/37., Gfv.VI.30.084/2022/31.).

[55] Abban a kérdésben a perben nem volt vita, hogy a Kártérítési irányelv 10. cikkének (4) bekezdését akként kell értelmezni, hogy aszerint a nyugvás a jogsértést megállapító jogerős határozat jogerőre emelkedésétől számított egy évvel ér véget, és ezt követően a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése alapján a károsultnak a nyugvás megszűnésétől kezdve még további egy év áll a rendelkezésére ahhoz, hogy az igényét a bíróság előtt érvényesítse (1+1 év). Az elévülés nyugvására vonatkozó szabály fentiek szerinti értelmezését erősítette meg egyértelműen a Heureka ítélet 91. pontja is, amely szerint a Kártérítési irányelv 10. cikke (4) bekezdésének második mondata immár azt követeli meg, hogy az elévülési időnek a kártérítési kereset tárgyát képező versenyjogi jogsértéssel kapcsolatos vizsgálattal vagy eljárással kapcsolatban a versenyhatóság által elfogadott intézkedést követő nyugvása legkorábban a jogsértést megállapító határozat jogerőre emelkedése vagy az eljárás egyéb módon történő befejezése után egy évvel érjen véget.

[56] Az alperesek álláspontja szerint azonban nem lehet a fentieknek megfelelően kiterjesztően értelmezni a régi Ptk. 326. § (2) bekezdését. A Kúria ugyanakkor – e körben egyetértve az elsőfokú ítéletben kifejtettekkel – úgy ítélte meg, hogy a tagállami bíróság azon kötelezettségére tekintettel, hogy az átültetésére előírt határidő lejártát követően a magánszemélyek közötti jogvita keretében a nemzeti jogot és a szóban forgó helyzetet azonnal összeegyeztethetővé kell tennie az irányelv rendelkezéseivel, a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének olyan értelmezése felel meg az irányelv szövegének és céljának, a károsultak és a versenyjogi jogsértések elkövetői közötti jelentős információs aszimmetriára is tekintettel, miszerint az igényérvényesítés akadályá a Határozat jogerőre emelkedését követően egy évvel

ér véget, azaz az elévülés eddig nyugszik. A Kúria álláspontja szerint *contra legem* jogalkalmazásnak az minősülne, ami a jogszabály szövegével, vagy a jogintézmény céljával ellentétes eredményre vezet. Jelen esetben nem erről van szó, hanem a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésében megfogalmazott igényérvényesítési akadály megszűnésének a versenyjog sajátosságaira tekintettel történő értelmezéséről. Ilyen értelmezés mellett pedig a III. rendű felperes 2018. június 15-én előterjesztett keresete az elévülési határidőn belül történt igényérvényesítésnek minősül.

[57] Miután az a kérdés, hogy mellőzni kell-e valamely nemzeti rendelkezés alkalmazását amiatt, hogy az ellentétes az uniós joggal, csak akkor merül fel, ha nincs semmilyen lehetőség e rendelkezésnek az uniós joggal összhangban történő értelmezésére (2018. augusztus 7-i Smith ítélet, C-122/17, EU:C:2018:631, 41. pont), a perbeli esetben pedig az értelmezési doktrína alkalmazásával a felülvizsgálati kérelemben írt jogkérdésekben állást lehetett foglalni, ezért a Kúria a további alperesi hivatkozások (Simmenthal doktrína alkalmazásának feltételei) vizsgálatát mellőzte.

[58] A Kúria megítélése szerint nem volt szükség a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bsz.) 32. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján jogegységi eljárás kezdeményezésére a Gfv.VI.30.033/2022/37., illetve a Gfv.VI.30.084/2022/31. számú határozataira tekintettel, mert jelen határozatában jogkérdésben nem tért el az azokban írtaktól, hanem a jelen tényállás a korábbi gyakorlatának továbbfejlesztésére, a korábbi ügyekben meg nem ítélt jogkérdésekben való állásfoglalásra adott lehetőséget.

[59] Kétségtelen, hogy a hivatkozott korábbi eljárások tárgya is a Bizottság AT.39824 ügyben meghozott C(2016) 4673 final határozatában megállapított versenyjogi jogsértésen alapuló kártérítési igény elévülése volt, és a Kúria a felülvizsgálati kérelem alapján azokban a perekben is az igényérvényesítés határideje tekintetében foglalt állást. A Kúria azonban a felülvizsgálati eljárásban a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát csak a felülvizsgálati kérelem keretei között, továbbá az ott megjelölt jogszabályok és jogi érvelés alapján vizsgálhatja. A Gfv.VI.30.033/2022, illetve a Gfv.VI.30.084/2022 felülvizsgálati ügyek alapjául szolgáló jogerős határozatok esetén az eljáró bíróságok nem foglaltak állást abban a kérdésben, hogy megfelelően került-e sor a Kártérítési irányelv implementációjára, így ez a kérdés nem képezhetette a felülvizsgálati eljárás tárgyát sem (Kúria Pfv.VI.20.455/2019/11.; Gfv.VI.30.255/2021/4.). Erre nem is volt szükség, mert azokban a perekben kizárólag arról kellett döntenie, hogy a felperesek mikor kerülhettek mindazon elengedhetetlen információk birtokába, amelyek lehetővé tették számukra a kártérítési per megindítását: ez már megvalósult a 2016. július 19-i sajtóközleménnyel, vagy csak a 2017. április 6-i, az Európai Unió Hivatalos Lapjában való közzététel időpontjával.

[60] A Kúria a hivatkozott határozataiban kimondta, hogy a versenyjogi jogsértésekkel okozati összefüggésben érvényesített *follow on* típusú kártérítési keresetek esetén az elévülés mindaddig nyugszik, amíg a versenyjogi jogsértés szempontjából releváns valamennyi körülményről a károsult nem szerez tudomást. Ez főszabály szerint a Bizottság jogsértést megállapító határozatának (határozat összefoglalójának) az Európai Unió Hivatalos Lapjában való megjelenésének időpontjáig fennáll. A döntések értelmében tehát a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése alapján az elévülés 2017. április 6-ig nyugodott, (legkorábban) ettől az időponttól kezdve kell számítani az egy éves igényérvényesítési határidőt. Mivel a keresetet a hivatkozott perek felperesei az ettől számított egy éven belül előterjesztették, nem volt ok – és a felülvizsgálati eljárás korlátaira tekintettel lehetőség sem – annak vizsgálatára, hogy szükséges-e a régi Ptk. elévülési szabályainak az irányelv rendelkezéseire figyelemmel történő értelmezése. Mindazonáltal az azokban a perekben tett megállapításból, miszerint az elévülés nyugvása „főszabály szerint” a Bizottság jogsértést megállapító határozatának az Európai Unió

Hivatalos Lapjában való megjelenésének időpontjáig áll fenn, nem következik, hogy az nem nyugodhat későbbi időpontig. E megfogalmazásából éppen ellentétes következtetés vonható le.

[61] Jelen ügyben a III. rendű felperes két kamiont érintő, a Bizottság Határozatának közzétételét követő egy éven túl előterjesztett keresete alapján az eljáró bíróságok döntöttek a régi Ptk. elévülési szabályainak irányelv-konform értelmezésének a kérdéséről is, és eltérő következtetésre jutottak. A felperesek felülvizsgálati kérelme alapján pedig a Kúriának állást kellett foglalni arról, hogy az irányelvi rendelkezések megfelelően kerültek-e átültetésre a Tpv-t-be, illetve mi a nem megfelelő implementáció következménye. Ez pedig a korábbi határozatokban vizsgáltaktól eltérő jogkérdés.

[62] A Kúria fent kifejtett álláspontjára tekintettel szükségtelen volt a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott eljárási jogszabálysértések vizsgálata a Pp. 424. § (1) bekezdésére figyelemmel, mivel az ügy érdemi elbírálására azok esetleges megsértése nem hathat ki.

[63] A felperesek elsődleges felülvizsgálati kérelmének megfelelő döntés – a felülvizsgálati eljárás tárgyát képező kereseti kérelem tekintetében a közbenső ítélet hozatalára – több okból sem volt eljárási lehetőség. Egyrészt a felperesek felülvizsgálati kérelme e körben jogi érvelést nem tartalmazott. A Kúria következetes joggyakorlata szerint a korábbi beadványra (a fellebbezési ellenkérelem tartalmára) történő visszautalás nem tekinthető a felülvizsgálati kérelem részének, ennél fogva a felülvizsgálati kérelem hiányossága önmagában kizárta az elsődleges felülvizsgálati kérelemnek történő helytadást [Pp. 413. § (1) bekezdés *b*) pont, 1/2016. (II.15.) PK vélemény 6. pont, Kúria Gfv.VII.30.577/2016/6. – BH2017.196., Pfv.V.20.301/2015. – BH2015.307.]. Közbenső ítélet hozatalát a fentiekén túl az is kizárta, hogy a jogerős részítélet elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyező és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasító rendelkezése ellen nincs helye felülvizsgálatnak (Gfv.VI.30.375/2022/16., Gfv.VI.30.326/2022/2.). A III. rendű felperes két tehergépjármű tekintetében előterjesztett keresete vonatkozásában hozott közbenső ítélet hozatalával a Kúria gyakorlatilag a jogerős részítélet hatályon kívül helyező rendelkezését bírálta felül, hatáskör hiányában.

[64] A fenti indokok alapján a Kúria a felperesek másodlagos felülvizsgálati kérelmét megalapozottnak találta, így az eshetőleges kérelmek sorrendjére is tekintettel nem vizsgálta a további felülvizsgálati petitumokat és az e körben előadott jogi érveket.

[65] Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős részítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú közbenső ítélet vonatkozó rendelkezésére is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[66] Az új eljárásban az elsőfokú bíróságnak a másodfokú bíróság részítéletének hatályon kívül helyező rendelkezése, és az új eljárásra vonatkozó utasításai szerint eljárva kell az érdemi tárgyalási szakban elbírálnia a III. rendű felperes nevezett két tehergépjárművel kapcsolatos kereseti kérelmét is.

[67] A Kúria a határozata jellegére tekintettel a felek felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét a Pp. 424. § (4) bekezdése alapján csak megállapította, annak viseléséről az érdemi határozatot hozó bíróság rendelkezik. Valamennyi peres fél a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a alapján számította fel a perköltségét, amelyet a Kúria a kifejtett munkával arányosan az IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alapján azonos összegben állapított meg, értékelve azt is, hogy az I-III. rendű alperes jogi képviselőjét azonos jogi képviselő látta el, így jogi érvelése – függetlenül attól, hogy a másodfokú bíróság eljárási okból a II. és a III. rendű alpereseket is érintően önálló részítéletet hozott – mindkét felülvizsgálati ellenkérelmében megegyezett. A Kúria ezért a Gfv.VI.30.210/2023/16. számú és jelen határozatában az ezen alperesek tekintetében

megállapított perköltséget megosztotta. Az ügyvédi munkadíjak az áfát tartalmazzák. A felperesek oldalán tartalmazza továbbá az általuk megfizetett 479.277 forint felülvizsgálati eljárási illetéket is.

[68] A végzés elleni felülvizsgálatot Pp. 407. § (1) bekezdés *d*) pontja zárja ki.

[69] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó 376. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján – kérelemre – tárgyaláson bírálta el.

Alkalmazott jogszabályok és joggyakorlat

[70] 1996. évi LVII. törvény 95/E. § (4) bekezdés

[71] 1959. évi IV. törvény 326. § (1), (2) bekezdés

A döntés elvi tartalma

[72] A 2014/104/EU irányelv átültetésére előírt határidő lejártát követően a tagállami bíróság a magánszemélyek közötti jogvita keretében a nemzeti jogot az irányelv valamennyi rendelkezésével összhangban, akként köteles értelmezni, hogy a nemzeti jogot azonnal összeegyeztethetővé tegye az irányelv rendelkezéseivel. E követelménynek a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének olyan, nem contra legem értelmezése felel meg, miszerint az igényérvényesítés akadálya a Bizottság mint versenyhatóság jogsértést megállapító határozatának jogerőre emelkedését követően egy évvel ér véget, azaz az elévülés eddig nyugszik.

Budapest, 2024. május 15.

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró, Dr. Farkas Antónia s.k. bíró, Dr. Madarász Anna s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

S.K.

bírósági ügyintéző